

Fővárosi Ítéltábla

15.Gf.40.249/2021/4.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Seress Judit kamarai jogtanácsos (Cím6) által képviselt Felperes1 (Cím1) felperesnek,

a dr. Juhász Béla ügyvéd (Cím7) által képviselt Alperes1 (Cím2) alperes ellen, gazdasági társaság vezető tisztségviselője felelősségének megállapítása iránti perében,

a Budapest Környéki Törvényszék 2021. július 1. napján kelt, 8.G.40.374/2020/29. számú ítéletével szemben, az alperes fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (Százötvenezer) forint első- és másodfokú perköltséget.

A kereseti és a fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság a 29. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az alperes mint az felszámolási ügy adósal vezető tisztségviselője a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően vezetői feladatait nem a hitelezők érdekében figyelembevételével látta el és ezzel okozati összefüggésben a hitelező követeléseinek kielégítését 20.035.288 forint mértékben megghiúsította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 10.000 forint perköltséget, továbbá a Magyar Államnak – külön felhívásra – 36.000 forint feljegyzett eljárási illetéket.

[2] Az ítélet indokolásában a következő tényállást rögzítette: Az felszámolási ügy adósal (továbbiakban: adós) a cégnyilvántartásba 2009. szeptember 21. napjától bejegyzett gazdasági társaság, amelynek megalakulásától önálló cégjegyzési jogosultsággal rendelkező

vezető tisztségviselője volt az alperes. Az adós 2017. december 31. napján 1.675.000 forint pénzeszközzel és 1.524.000 forint rövid lejáratú kötelezettséggel rendelkezett, adótartozása 2017. december 31. napján 280.729 forint volt, amely 2018. december 31. napjára 32.577.206 forintra emelkedett. Az adóssal szemben a Vámigazgatóság1 végrehajtást rendelt el, 2018. február 27. napjától több alkalommal bocsátott ki inkasszót különböző összegekben, amelyek az adós pénzforgalmi számlájának fedezetlensége miatt nem vezettek eredményre.

[3] Az adós 2014. évben a cég1 részére végzett vállalkozási tevékenységet, amely alapján 10 számlát állított ki. Az adóhatóság az adósnál 2014. január 1.-2014. december 31. közötti időszakra vonatkozóan általános forgalmi adó adónemben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le, amelynek során megállapította, hogy az adósnak a tárgyi időszakra vonatkozó áfa bevallásban szereplő belföldi beszerzései nem igazoltak, ezért 19.505.000 forint adókülönbözetet állapított meg, amelyből 19.505.000 forint adóhiánynak minősült, 9.752.000 forint adóbírságot szabott ki, 1.399.000 forint késedelmi pótlékot számított fel, valamint az iratmegőrzési kötelezettség elmulasztása miatt 1.750.000 forint mulasztási bírságot alkalmazott.

[4] Az adós felszámolását a Budapest Környéki Törvényszék a 4.Fpk.250/2019. ügyszámon indult eljárásában elrendelte, az adós 2019. június 18. napjától felszámolás alatt áll. A felperes az adós hitelezője, hitelezői igényét a felszámoló 20.035.288 forint összegben vette nyilvántartásba.

[5] Az adós 2018. február 27. napjától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt.

[6] A felszámolás elrendelését követően az alperes a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjai szerinti kötelezettségeinek nem teljesítően tett eleget, továbbá az adós 2018. évi mérlegét nem helyezte letétbe és nem tette közzé.

[7] A cégbíróság az adóst 2020. október 16-ai hatállyal törölte a cégnyilvántartásból.

[8] A felperes pontosított keresetében kérte: az elsőfokú bíróság állapítsa meg, hogy az alperes mint az adós vezető tisztségviselője a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően vezetői feladatait nem a hitelezői érdekeknek megfelelően látta el, s ezért a hitelező 20.035.288 forint összegű követelésének teljes mértékben történő kielégítését megghiúsította. Kérte az alperes kötelezését perköltsége megfizetésére. A kereset jogalapjaként a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatára, valamint a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére hivatkozott. Az alperes jogsértő magatartásaként jelölte meg, hogy a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjába foglaltaknak nem tett eleget, valamint, hogy a 2018. évi mérleg letétbe helyezését, közzétételét elmulasztotta, s ezáltal a felperes felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényének kielégítését megghiúsította.

[9] Előadta, hogy a felszámoló az adóhatóság előtti eljárásban úgy nyilatkozott, hogy az alperes vele a kapcsolatot felvette, azonban felhívása ellenére sem tett eleget a Cstv. 31. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségeinek, nem készítette el a felszámolás kezdő időpontját megelőző nappal a tevékenységet záró mérleget, nem számolt el az adós vagyonával, nem nyújtotta be a felszámolás miatti tevékenységet záró adóbevallást az adóhatóságnak. A felszámoló arról tájékoztatta az adóhatóságot, hogy semmilyen vagyonelemről nincs információja. Az alperes az adóhatóság előtti eljárásban úgy nyilatkozott, hogy az adós 2018. évben gazdasági tevékenységet folytatott, a bíróság kiszabásáig fizetőképessé volt, ezután azonban pénzügyileg összeomlott. Az adós könyvelését végző egyéb érdekelt4 2018. december 3. napján elhunyt, az adós iratai a hagyaték rendezése

során eltűntek. Az alperes az adóhatóság könyveléssel kapcsolatos kérdéseire válaszolni nem tudott, az iratokat nem tudta átadni.

[10] A felperes állítása szerint az alperes felróható mulasztásával megnehezítette az adós valós pénzügyi helyzetének megismerését, vezetői feladatait nem a hitelezői érdekek figyelembevételével látta el, így a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében szereplő szabály alkalmazásának feltételei fennállnak. E körben utalt a Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.059/2018/2. számú végzésében foglaltakra. Hivatkozott továbbá az adóssal szemben indult végrehajtási eljárásokra, amelyek a felszámolási eljárás megindításáig folyamatosak voltak, s arra, hogy az eljárásokról az alperesnek tudnia kellett, mint ahogy arról is, hogy az adótartozás 2016. december 31. napjától folyamatos növekedést mutatott, 2018. december 31. napjára 32.577.206 forintra emelkedett.

[11] A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését 2018. február 27. napjára, a végrehajtás elrendelésének időpontjára tette.

[12] Rámutatott, hogy az adós felszámolását 2019. június 18. napján rendelték el, így az alperes a 2018. évi mérleg vonatkozásában 2019. május 31. napjáig eleget tehetett volna letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének. Kiemelte, hogy az alperes az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (Art.) 78. §-a szerinti iratmegőrzési kötelezettségének sem tett eleget. Véleménye szerint az alperes nem a vezetői tisztséget betöltő személytől elvárható gondossággal látta el feladatát, hanyag magatartása és vezetői kötelezettségének elmulasztása miatt a hitelező követeléseinek kielégítése teljes mértékben megghiúsult. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Gfv.30.249/2010/4. számú döntésében írtakra, amely szerint helytállási kötelezettséget megalapozó nagyfokú mulasztás, ha az ügyvezető nem törődik a társaság ügyeivel, semmiféle érdeklődést nem tanúsít annak pénzügyi helyzete iránt. Nem mentesülhet a vezető a felelősség alól arra hivatkozással, hogy a cég ügyeiben passzív magatartást tanúsított, nem rendelkezett információkkal, mivel ez a körülmény neki felróható.

[13] Az alperes írásbeli ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. A jogi képviselő munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (6) bekezdései alapján emelt összegben kérte megállapítani a csatolt költségjegyzéknek megfelelően 204.000 forintban azzal, hogy a jogi képviselő áfa mentes körbe tartozik.

[14] Előadta, hogy az adós 2018-ban gazdasági tevékenységet már nem folytatott, az adóhatóság vizsgálata során szerzett tudomást arról, hogy megtevesztették, az adós alvállalkozóiként eljáró személyekről ugyanis kiderült, hogy nem a cég2 alvállalkozó képviselői, alkalmazottai. 2018. márciusában megkereste tanúlt, a cég2 ügyvezetőjét, hogy számla másolatokat kérjen tőle, ekkor szerzett tudomást arról, hogy egyéb érdekelt1 és egyéb érdekelt2, akikkel az adós kapcsolatba került, nem a cég2 képviselői, alkalmazottai. A számlamásolatokat nem sikerült beszereznie, erről e-mailben tájékoztatta a Vámigazgatóság2át.

[15] Azzal védekezett, hogy a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban szereplő kötelezettségeinek önhibán kívüli okból nem tudott teljes mértékben eleget tenni, továbbá a 2018. évi mérleget szintén önhibán kívüli okból nem tudta közzétenni. Nem kívánt ugyanis valótlan tartalmú mérleget készíteni, az adós könyvelési iratai viszont nem álltak rendelkezésére, mert azokat ellopták tőle, illetve eltűntek. E körben az adós könyvelőjének elhalálozására, a könyvelőnél lévő iratok eltűnésére hivatkozott. Állítása szerint megkereste a könyvelő fiát, de ez sem vezetett eredményre, továbbá helység1, helység2 és helység3 is keresett könyvelőt, azonban iratanyag hiányában nem vállalta senki a beszámoló elkészítését. A felszámolóval a kapcsolatot felvette, iratokat, adatlapot küldött neki, a környezetvédelmi nyilatkozatot kitöltötte. Előadta továbbá, hogy 2015-ben az addig keletkezett könyvelési iratokat egy Renault Master típusú gépjárművel együtt ellopták, ebben az évben történt egy

másik lopás is, akkor egy Lada Niva típusú gépkocsit loptak el, abban is voltak 2015. évi könyvelési anyagok. 2018-ban a „egyéb érdekelt³ tulajdonát képező Jeep-et” is ellopták, amelyben az adós 2017. évi könyvelési iratai, valamint egy laptop is volt.

[16] Állítása szerint az adós 2017. évi mérlegében feltüntetett 1.675.000 forint pénzeszközből a mérlegben szereplő 1.524.000 forint tartozást egyenlítette ki 2018. év elején, valamint az adós könyvelőjének díját fizette ki, pontosan 151.000 forintot fizetett a könyvelőnek 2018. év elején, amely a 2017. év második félévének könyvelési díja volt.

[17] Vitatta a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének felperes által megjelölt időpontját. Állítása szerint 2018. június-július felé, a NAV határozatát követően vált az adós helyzete tarthatatlanná, 2018-tól az adós gazdasági tevékenységet nem végzett, kötelezettségeket sem vállalt, így nem keletkezett tartozása sem. Véleménye szerint a 2017. évi üzleti évet záró mérleg adatai pontosan azt támasztják alá, hogy az adós tartozásai nem haladták meg vagyonát. Állította, hogy nem tanúsított olyan magatartást, illetve olyan mulasztás sem terheli, amely „megalapozná a hitelezői érdekek sérelmét”, vagy a felperesnek azt az állítását, hogy a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe. Úgy vélte, hogy a felperes a megjelölt magatartások felróhatóságát nem bizonyította, és az okozati összefüggés tekintetében sem csatolt semmilyen bizonyítékot. Nem adta elő, hogy konkrétan mely magatartás volt felróható, az miért volt felróható és hogy a magatartás és a követelés megghiúsulása között okozati összefüggés áll fenn. Kiemelte, hogy a „vélelem” mellett a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szereplő konjunktív feltételek bizonyítása is szükséges, ennek azonban a felperes nem tett eleget.

[18] Hivatkozott a BH2015.12.522. (Kúria Gfv.VII.30.049/2015.) és a BH.2020.8.244. (Kúria Gfv.VII.30.235/2019.) számon közzétett határozatokra, hangsúlyozva, hogy 2018-ban az adós tevékenységet nem folytatott, sem maga, sem harmadik személy javára nem kötött olyan szerződéseket az adós nevében, amelyek kockázatot jelentettek volna az adósra nézve. A BH.2017.9.306. számon közzétett határozatra is utalt, amely szerint a vezető tisztségviselő hitelezők irányában fennálló felelőssége megállapításának elengedhetetlen feltétele, hogy a vezető tisztségviselő hitelezői érdekek elsődlegességét figyelmen kívül hagyó magatartása következtében az adós vagyona csökkenjen, a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsuljon. Állítása szerint nem tanúsított olyan magatartást, amelynek következtében az adós vagyona csökkent.

[19] Az elsőfokú bíróság a keresetet megalapozottnak találta.

[20] Elsődlegesen a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében meghatározott feltételek megvalósulását vizsgálta, az alperes meghallgatása és a csatolt okiratok alapján megállapította, hogy a felszámoló részére az alperes a környezetvédelmi nyilatkozaton és egy adatlapon kívül nem adott át iratokat, pedig lehetősége lett volna rá annak ellenére, hogy több alkalommal eltulajdonították az adós könyvelési iratait. Az alperes ugyanis előadta, hogy az adós bankszámlakivonatai, az adós bélyegzője rendelkezésére állt az adóssal szemben lefolytatott eljárások irataival együtt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a cég1-től is tudott volna iratokat beszerezni az alperes, azonban ezt sem tette meg, az iratok, gépjárművek eltulajdonítása kapcsán megtett feljelentéseket sem bocsátotta a felszámoló rendelkezésére, a rendőrségtől azokat nem szerezte be.

[21] Megítélése szerint az önhiba hiányát az sem támasztja alá, hogy a cég2 nevében eljáró személyek az alperest megtévesztették. Kifejtette, hogy az adós iratainak 2015-ben történt eltűnését követően, amennyiben azokat az alperes pótolja, az esetleges jogsértésekről nem 2018-ban szerez tudomást, s ez esetben intézkedhetett volna az adós bevételeinek

korrigálása érdekében. A tanúként meghallgatott tanúl vallomása sem támasztotta alá az alperes önhiba hiányára vonatkozó állítását, csupán azt igazolta, hogy az adós nem állt gazdasági kapcsolatban a cég2-vel.

[22] A 2018. évi mérleg letétbe helyezése, közzététele körében sem találta bizonyítottnak az alperes vétlenségre hivatkozását. Kifejtette, hogy az alperesnek gondos ügyvezetőként azonnal intézkednie kellett volna az iratok pótlása, a másolatok beszerzése érdekében. Ilyen eljárás esetén ugyanis tudnia kellene arról, hogy az adós milyen tartozásait rendezte, azokról szintén szerezhette volna a könyvelés alapjául szolgáló igazolásokat, másolatokat. A könyvelő elhalálozása sem gátolta meg az alperest abban, hogy a számviteli törvény előírásai szerint a mérleget elkészítse, hiszen amennyiben az adós 151.000 forint könyvelési szolgáltatási díjat kifizetett a könyvelőnek, az az elhunyt könyvelő iratai között, vagy bevételi nyilvántartásából minden bizonnyal kimutatható lett volna. Az alperes ugyan igazolta, hogy egyéb érdekelt4 elhalálozott 2018. december 3. napján, továbbá, hogy a könyvelő fia, tanú2 könyvelési iratokat nem talált a hagyatékban, megítélése szerint azonban mindez nem támasztja alá, hogy az alperes önhibáján kívül nem tudott eleget tenni a 2018. évi beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, továbbá a Cstv. 31. §-a szerinti kötelezettségeinek, figyelemmel a jogszabályi [Art. 77. § (1), 78. § (1) bekezdései, Számv. tv. 12. § (1), 15. § (3), 165. § (1) bekezdései] előírásokra. Az alperes azt az állítását, amely szerint egyetlen könyvelő sem tudta elkészíteni, illetve nem vállalták az adós beszámolójának elkészítését, semmivel nem támasztotta alá.

[23] Megállapította, hogy a felszámoló tájékoztató levelével, a 2020. augusztus 10. napján kelt zárójelentéssel és a Budapest Környéki Törvényszék 2020. szeptember 25. napján kelt, 4.Fpk.250/2019/29. számú végzésével a felperes bizonyította, hogy az alperes a Cstv. 31. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségeit teljeskörűen és határidőben nem teljesítette, az Igazságügyi Minisztérium Céginformációs és Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat kimutatásával igazolta továbbá, hogy az alperes az adós 2018. évi mérlegét nem helyezte letétbe és nem tette közzé, az alperes e körben az önhiba hiányát nem bizonyította, így a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésébe foglalt feltételek fennállnak.

[24] Mindezekre figyelemmel az alperesnek kellett bizonyítani, hogy a felperes állítása szerinti időpontban az adósnál nem következett be a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet. Megállapította, hogy az alperes e körben bizonyítékot nem terjesztett elő, bizonyítási indítvánnyal nem élt, ugyanakkor nem vitatta a keresetben megjelölt adótartozás mértékét, így az elsőfokú bíróság bizonyított ténynek tekintette, hogy az adósnál 2018. február 27-én a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezett.

[25] Ezt követően ismertette: az alperes részéről tanúsított jogellenes magatartást a felperes a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjába szereplő kötelezettségek, továbbá az adós 2018. évi mérlegének letétbe helyezése, közzététele elmulasztásában jelölte meg azt állítva, hogy ezáltal, ezzel ok-okozati összefüggésben a felperes felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényének kielégítését az alperes megghiúsította. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a fentieknek megfelelően megjelölte a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulata által megkívánt más okot, amely a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsulását eredményezte. Kifejtette: jelen ügyben iratanyag, hiteles mérleg hiánya miatt az alperes hitelezői érdekeket sértő magatartásainak pontosabb megjelölése a felperestől nem várható el, az alperesnek kellett volna a kimentés körében előadnia és bizonyítania, hogy amennyiben a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet az adósnál be is következett, vezetési feladatainak ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. E körben a Pécsi Ítéltábla Pkf.IV.25.059/2018/2. számú határozatára hivatkozott, kifejtve, hogy ilyen esetben nem a felperesnek kell a hitelezői igények kielégítésének elmaradását eredményező konkrét ügyvezetői magatartást állítani, vagy

bizonyítani, hanem ellenkezőleg, a beszámoló letétbe helyezési kötelezettséget vagy a felszámolónak az iratok átadását elmulasztó vezetőnek kell bizonyítani, hogy a hitelezők érdekeit is figyelembe vette eljárása során. A vezető tisztségviselő alapvető kötelezettsége ugyanis az adós vagyónával való elszámolás a tagok és a hitelezők felé, illetve, ha a gazdálkodó szervezet felszámolás alá kerül, akkor a felszámoló, s rajta keresztül a hitelezők felé. Ennek megghiúsítása megakadályozza az adós gazdálkodásának, vagyona sorsának megállapítását, az alperes mulasztása miatt a felperes nincs abban a helyzetben, hogy ezt bizonyítsa, ezért rendelkezik úgy a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése, hogy a hitelezői érdekek figyelembevételét – azaz a vagyon sorsának alakulását – ilyen esetben a vezető tisztségviselőnek kell bizonyítani (Kúria Gfv.VII.30.188/2020/4.).

[26] Ezt követően megállapította, hogy a felelősség megállapításának alapjául szolgáló további tényállási elem megvalósulását (hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása) a felperes a keresetlevélhez csatolt felszámoló zárójelentéssel igazolta; az alperes mulasztása és a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulása közötti ok-okozati összefüggést is bizonyítottnak kell tekinteni, mivel az alperes mulasztása akadályozta meg a felperest abban, hogy az adós vagyoni, pénzügyi helyzetét megismerje.

[27] Kitért arra is, hogy a perben rendelkezésre álló pénzügyi adatokkal a felperes azt is igazolta, hogy 2017. év végén az adós volt vagyona, azonban annak sorsa, bizonyítható módon, nem állapítható meg. E körben az alperes csak állította, de nem bizonyította és bizonyítási indítványt sem terjesztett elő, hogy 2018 februárjában az adós vagyonnal nem rendelkezett, a mérlegben feltüntetett pénzeszközből az adós mérlegben feltüntetett kötelezettségeit teljesítette és a könyvelőt fizette ki. Ebből pedig megítélése szerint az következik, hogy a 2017. év végén az adós vagyonában szereplő 1.675.000 forint pénzeszközt az alperesnek át kellett volna adnia a felszámolónak, ennek elmulasztása a Cstv. 31. § (1) bekezdés b) pontjába ütközik, amely magatartás szintén megghiúsította a hitelezői követelések kielégítését. Az alperes tehát azt az állítását sem bizonyította, amely szerint vezetési feladatainak ellátása során a hitelezők érdekét is figyelembe vette.

[28] Kitért arra is, hogy az alperes a mentesülés Cstv. 33/A. § (4) bekezdésében rögzített feltételeit sem bizonyította, mert csupán állította, hogy nem folytatott gazdasági tevékenységet az adós, kötelezettségeket sem vállalt. Az alperes ugyanis a meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy 2018. évben végzett gazdasági tevékenységet az adós, csak 2018 júniusa után, a NAV bírság után fejezte azt be. Az alperes által hivatkozott egyéb körülményeket (az adós nevében 2018. júniusától nem tett semmit, nem kötött új szerződést, a mérleget nem készítette el, számlát nem állított ki) sem találta e körben értékelhetőnek, figyelemmel az alperes 2018. júniusától tanúsított, negligensnek minősített magatartására.

[29] Az ítéletet az alperes támadta fellebbezéssel, amelyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását és a felperesnek a csatolt költségjegyzékben felszámított összegű perköltségben marasztalását kérte. A jogi képviselő munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (6) bekezdései alapján, az ügy bonyolultságának figyelembevételével kérte megállapítani azzal, hogy a jogi képviselő áfa körbe nem tartozik.

[30] Fellebbezésében lényegében megismételte az elsőfokú eljárásban előadottakat, kiemelve, hogy a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében szereplő szabály alkalmazásának a perben nincs helye, mivel magatartása nem felróható, továbbá a felperes a felelősség megállapításának alapjául szolgáló valamennyi tényállási elem megvalósulását és az okozati összefüggést sem bizonyította. E körben kiemelte, mivel dokumentációkkal, bizonylatokkal nem rendelkezett, nem tudott a felszámolási eljárás megindítását követően olyan beszámolót készíteni, amely a számviteli törvény előírásainak megfelelt volna; a felszámolónak minden

rendelkezésre álló információt megadott, a szükséges nyilatkozatot megtette; a könyvelő halála, az iratok eltűnése, egyéb érdekelt1 és egyéb érdekelt2 megtévesztő magatartása pedig nem neki felróható. Továbbra is állította, hogy az adósnál a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem következett be a felperes által megjelölt időpontban, figyelemmel arra, hogy az adós 2018-tól gazdasági tevékenységet nem végzett.

[31] Az elsőfokú eljárásban hivatkozott kúriai döntésekre hivatkozva hangsúlyozta, saját vagyonát nem növelte, a hitelezői érdekeket nem hagyta figyelmen kívül, és nem tanúsított olyan magatartást, amely az adós vagyonát csökkentette volna.

[32] A Fővárosi Ítéltábla 15.Gpkf.43.279/2021/2. számú végzésére hivatkozva hangsúlyozta, a keresetlevélhez képest a felperes további tényállítást a végzés meghozatalát követően nem tett.

[33] Az ítélet indokolásában szereplő megállapítások jelentős részének helytállóságát vitatta, többek között kitért arra, hogy tanúl tanú vallomását az elsőfokú bíróság tévesen értékelte, a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében szereplő mulasztás vonatkozásában pedig felróhatóságot nem állapított meg, a felelősség körében vizsgálható magatartást a felperes nem jelölt meg, az alperes kimentési „lehetőségét” pedig ez a körülmény meggátolta.

[34] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kiemelte, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatába ütköző jogsértő magatartásként jelölte meg a Cstv. 31. § (1) bekezdés a)–d) pontjaiban szereplő kötelezettségek elmulasztását, továbbá a 2018. évi beszámoló letétbe helyezésének és közzétételének elmulasztását, ezzel ok-okozati összefüggésben a felperes felszámolási eljárásban bejelentett követelésének kielégítése megghiúsulhat, illetve megghiúsult. Hangsúlyozta, hogy a felelősség megállapításának, valamint a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében szereplő bizonyítási szabály alkalmazhatóságának feltételeit bizonyította. Álláspontja szerint az (5) bekezdésben megjelölt mulasztások súlyuk, felróhatóságuk és következményük alapján külön-külön is kimerítik azt a más okot, amely a hitelezői követelések kielégítésének megghiúsulását eredményezik. Kijelentette: határozott álláspontja, hogy a bizonyítási szabállyal, - amely nem önálló anyagi jogi tényállás - a jogalkotó az (1) bekezdés szerinti anyagi jogi tényállás alkalmazását kívánta lehetővé tenni olyan módon, hogy az alperes súlyos mulasztását a bizonyítási teher átfordításával „szankcionálta”, a jogalkotó az alperes mulasztásából eredő bizonyítási szükséghelyzetet kívánta enyhíteni a bizonyítási teher alperesre telepítésével.

[35] Az (1) bekezdésben szereplő más okkal a jogalkotó szándéka – figyelemmel az értelmezési szabályra is – nem a jogszabályhely alkalmazhatóságának leszűkítése, ellehetetlenítése volt, hanem az, hogy a hitelezői követelések kielégítésének megghiúsítását eredményező magatartások köre tekintetében ne szűkítő jogértelmezés érvényesüljön, tekintettel a jogellenes és felróható vezetői magatartások széleskörűségére.

[36] A felperes a bizonyítási szabály alkalmazhatóságának feltételeit és szükségességét igazolta, a bizonyítandó tényállási elemek tekintetében bizonyítási kötelezettségének eleget tett. Az alperes neki felróhatóan nem teljesítette a Cstv. 31. § szerinti kötelezettségeit, ezáltal ellehetetlenítette, hogy a felszámoló a hitelezői követelések kielégítését megkísérelje, a hitelezők veszteségét csökkentse, az adós vagyoni helyzetét megismerje, amelynek egyenes következménye a hitelezői követelések kielégítésének megghiúsulása. Az alperes e kötelezettségek elmulasztása mellett egyéb vezetői, adózással és számviteli feladatokkal összefüggő jogszabályi kötelezettségeinek sem tett eleget, amelyeket

a felperes szintén megjelölt jogsértő magatartásként. E kötelezettségek elmulasztása az alperesnek felróható.

[37] Hivatkozva a Kúria Gfv.VII.30.059/2015/5., Gfv.VII.30.024/2015/4., a Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.016/2019/4., a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.026/2020/16., a Győri Ítéltábla Pf.20.237/2018/11. számú döntéseire, leszögezte, a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítését megghiúsító más okot a vezetőt terhelő jogszabályi kötelezettségek alperesnek felróható elmulasztásában jelölte meg, továbbá a következetes bírói gyakorlat figyelembevételével pontosan megjelölte azokat az aktív és passzív magatartásokat, amelyekből megállapítható, hogy az alperes nem a hitelezői érdekeknek megfelelően látta el feladatait. Kiemelte, mindemellett az alperes az adós vagyonának felhasználását sem igazolta.

[38] Hangsúlyozta továbbá, hogy az önhiba hiányát az alperes nem igazolta, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját az eredménytelen végrehajtás bizonyítja, az alperes nem adott elő a perben olyan tényeket, amelyek a „kimentési bizonyítás” körében értékelhetők lettek volna.

[39] A fellebbezés az alábbiak miatt alapos.

[40] Az ítéltábla előjáróban leszögezi, keresetét a felperes a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatra alapította, amely alapján a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adósnál vezetői tevékenységet ellátó személy felelősségét akkor állapítja meg a bíróság, ha vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látja el és – ezzel összefüggésben – a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése (a vagyonszőkenéshez képest) más okból megghiúsulhat.

[41] Az elsőfokú bíróság által rögzítetten a felperes a perben (12. sorszámú jegyzőkönyv) arra hivatkozott, hogy az alperes nem tett eleget a Cstv. 31. § (1) bekezdésében előírt kötelezettségének, továbbá a 2018. évi mérleget nem tette közzé, s ezáltal, ezzel ok-okozati összefüggésben a felperes hitelező felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényének kielégítését megghiúsította.

[42] A Fővárosi Ítéltábla a Cstv. 2017. július 1-jei módosítása kapcsán már több eseti döntésében rávilágított a következőkre: a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése rögzíti azokat a tényállási elemeket, amelyek megvalósulása esetén a felszámolás alá került adós vezető tisztségviselőjének felelőssége megállapítható az adós vagyonában bekövetkezett szőkkenés, illetve a hitelezői követelések teljes kielégítésének ettől különböző, más okra visszavezethető megghiúsulása esetén. E törvényhely (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „ha a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem, vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a Cstv. 31. § (1) bekezdés a) - d) pontja szerinti beszámolókészítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.”

[43] E rendelkezések összevetéséből az a következtetés vonható le, hogy az alperes felelősségének megállapítására akkor kerülhet sor, ha a felperes a keresetlevelében az (1) bekezdésben rögzített törvényi tényállásnak megfelelő történeti tényelőadást tesz, és azt a rá vonatkozó bizonyítási szabályok szerint bizonyítja. Az (5) bekezdésben rögzített rendelkezés - annak szövegezése alapján - csupán bizonyítási kötelezettséget áthárító szabály, amely azt tartalmazza, hogy amennyiben a felperes igazolja az alperes terhére róható, az iratátadással, illetőleg mérleg leadásával kapcsolatos kötelezettség elmulasztását, mentesül a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének bizonyítási kötelezettsége alól. Emellett e bekezdés tartalmazza azt is, hogy a vezetőnek kell bizonyítani azt is, hogy vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Ellenbizonyításnak, kimentésnek azonban akkor lehet helye, ha a felperes előadja azokat az említett bizonyítási szabállyal nem érintett tényállításait, amelyek az általa megjelölt felelősségi tényállás elemeként a jogszabály megkíván. Ez az adott esetben – a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatára alapított kereset esetén – az a vezetői magatartással okozati összefüggésben álló más ok, amely a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítését vagyonsökkenés előidézése nélkül megghiúsulhatja.

[44] A jogalkotó az (5) bekezdésben nem speciális felelősségi tényállást hozott létre, hanem bizonyítási szabályt.

[45] Amennyiben tehát a vezető felelősségének megállapítását amiatt kéri a felperes, mert a vezető tisztségviselő a felperes részéről bizonyításra nem szoruló magatartásával okozati összefüggésben az adós vagyonaiban csökkenés következett be, meg kell jelölnie az állított vagyonsökkenést és annak mértékét. Ha azonban - mint a jelen perben - a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatára alapítja keresetét, a keresetlevelében meg kell jelölni azt a más okot, amely a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítésének a megghiúsulását eredményezheti. Mert a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésében írt, a bizonyítási érdek átfordulására vezető tények a hitelezői igények kielégítésének más okból történő esetleges megghiúsulásával nem állnak okozati összefüggésben: ezt cáfolja, hogy a 31. §-ban írt, kötelezettségek teljesítése stb. önmagában nem zárja ki a vezetői felelősség megállapítását, szemben azzal az esettel, amikor – bár az említett mulasztás fennáll – az adós felszámolási vagyona a bejelentett hitelezői igényeket jelentősen meghaladja. A hitelezői igények kielégíthetetlensége végső soron mindig a felszámolási vagyon elégtelenségére vezethető vissza, a vezető pedig akkor felelős a hitelezői igények kielégítéséért, ha az a felróható vezetői magatartáshoz okozatként kapcsolódó vagyonsökkenés vagy más ok eredménye.

[46] A Cstv. 33/A. § (5) bekezdéséhez fűzött jogszabályi indokolás úgy foglal állást, hogy „ebben az esetben nem tényállási elem a vagyonsökkenés, illetve a vezető mulasztása és a vagyonsökkenés közötti okozati összefüggés.” A bíróságoknak azonban a jogszabályok alapján kell a jogvitákat elbírálniuk; az értelmezést segítheti a törvényjavaslathoz fűzött indokolás (amely maga nem jogforrás), ha a jogszabály értelme nem kellően világos; adott esetben azonban a jogszabály egyértelműen fogalmaz, s a felelősségi tényállás elemeinek előadására vonatkozó kötelezettség összhangban áll az alkalmazandó perjogi szabályokkal is. Jelen esetben az indokolás a jogszabály szövegével nem összeegyeztethető, hiszen a jogalkotó a mulasztás esetére nem alkotott önálló felelősségi tényállást, csak a meglévő tényállásokhoz kapcsolódó bizonyítási szabályt. Egyébként, a törvényjavaslat indokolása csak a törvényi tényállás első fordulatáról (vagyonsökkenés) szól, a keresetnek pedig nem ez a jogalapja.

[47] Az ítéltáblának az adott perben arról kellett döntenie, hogy a felperes az általa jogalapként megjelölt anyagi jogi jogszabályi rendelkezés („a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat”) alapján az alanyi jogot közvetlenül

keletkeztető tényeket, különösen, mivel keresetét a vagyonsökkenéstől különböző más okra alapította, e más okot előadta és bizonyította-e, illetve az a tényállítás, amit előadott és bizonyított más oknak minősül-e.

[48] A jogalkotó a más ok mibenlétét pontosan nem határozta meg, az azonban bizonyos, hogy a vagyonsökkenéshez képest más, azaz a hitelezők kielégítése olyan módon hiúsul meg, hogy az nem jár a felszámolási vagyon csökkenésével.

[49] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szabályozott vezetői felelősség kártérítési jellegű, a kártérítési felelősség elemeit viseli magán amiatt és annyiban, hogy – deliktuális alapon, többlettényállási elem megvalósulásával – a társasági jogban főszabály szerint érvényesülő (korlátozott vagy kizárt) felelősség áttörését jelenti. A Cstv. 33/A. §-a az adós társaságot terhelő anyagi felelősség vezető tisztségviselőre való átvitelének lehetőségét teremtette meg, amely a vezetőt az adóssal szemben a felszámolási eljárásban érvényesített, kielégítetlenül maradt követelések megfizetéséért teszi deliktuális alapon (magatartása és ennek következménye alapján) felelőssé az ellene pert indító hitelezőkkel szemben. A vezető tisztségviselő felelőssége a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján annyiban korlátozott, hogy csak a nyilvántartásba vett hitelezői igények kielégítetlen részére, mint tényleges kárra vonatkozik.

[50] A kártérítési felelősség lényeges eleme a károkozó magatartás és a lehetséges, valószínű kár („a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat”) közötti okozati összefüggés. A vezető tisztségviselő magatartása kizárólag akkor vezet felelősségének megállapításához, ha az felróható (a hitelezői érdekeket sérti) és az adós vagyonának csökkenése miatt vagy - más okból - a hitelezői követelések teljes kielégítésének a megghiúsításának lehetőségét eredményezi. A tényállásnak megfelelően (...azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el) csakis az a magatartás eredményezheti a felelősség megállapítását, amelyet az alperes az adós vezetőjeként, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott időintervallumban tanúsít. A Cstv. 34. § (2) bekezdése szerint ugyanis a felszámolás kezdő időpontját követően az adós vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet. A Cstv. 31. §-ában foglalt kötelezettségek elmulasztásának a Cstv.-ben önálló szankciói vannak (Cstv. 31. §).

[51] A Cstv. 31. § (1) bekezdésének a)-d) pontjaiban szereplő kötelezettségeket a felszámolás kezdő időpontját követő 15, illetve 30 napon belül kell teljesítenie az adós vezetőjének. Mivel a vezető e kötelezettségét nem a felelősségi tényállásban meghatározott időszakban köteles teljesíteni, hanem akkor, mikor az adós vagyona feletti, az adós nevében gyakorolt kezelési és rendelkezési joga már megszűnt, ennek elmulasztása nem eredményezheti a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés szerinti felelősség megállapítását, hiszen a vezető azért a magatartásért felel, amelyet még az adós vagyonával rendelkezni jogosult vezetőként tanúsított [a 33/A. § (5) bekezdésében írt bizonyítási szabály is erre az időszakra vonatkozik]. E mulasztás nem hozható okozati összefüggésbe azzal, hogy a hitelezői igények teljes mértékben történő kielégítése a vagyonsökkenés miatt, vagy más okból megghiúsulhat.

[52] A Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjában írtak elmulasztásának tényén alapul a felek bizonyítási érdekének megfordulása [33/A. § (5) bekezdés], azaz emiatt válik tartalmilag „vélelmezetté” a vezető hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó magatartása a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet beálltát követően. Az e magatartással okozati viszonyban álló tény („más ok”) azonban ugyanazon törvényi tényálláson belül nem lehet azonos azzal a ténnyel (mulasztás), amely miatt az említett magatartás „vélelmezendő”. Azon kívül, hogy így a magatartás „vélelmezettségének” oka azonos lenne a „vélelmezett” magatartás okozatával, ez az eljárás a 33/A. § (5) bekezdésének sem felelne meg, amely csak

a vezetői magatartás tekintetében fordítja meg a bizonyítási érdeket, az ahhoz kapcsolódó okozatot illetően azonban nem rendelkezik így.

[53] Nem áll ok-okozati kapcsolatban a hitelezői követelések kielégítésének esetleges meghíúsulásával mint lehetséges kárral (amely végső soron mindig a felszámolási vagyona vezethető vissza) a beszámoló külön jogszabályon alapuló letétbe helyezési kötelezettségének elmulasztása sem. E vezetői magatartásokat a jogalkotó is így fogta fel, hiszen jogkövetkezményként a bizonyítási érdek átfordulását, nem pedig a vagyoni felelősséget fűzte hozzájuk.

[54] A felperes által hivatkozott egyéb jogszabályi (Art., Számv. tv.) kötelezettségek elmulasztásának nincs a Cstv. 33/A. §-ban értékelhető következménye, továbbá az adós 2017. évi mérlegében kimutatott vagyonára, annak „felhasználására” vonatkozó tények az adott ügyben azért nem lényegesek, mert a felperes az alperes felelősségét nem vagyonsökkenésre alapította.

[55] Az alperes mulasztásai [Cstv. 31. § (1) bekezdés a)-d) pontjai, 2018. évi mérleg közzététele] a fentiek alapján nem tekinthetők a hitelezői követelések teljes kielégítését meghíúsító más oknak, így a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatára alapított kereset alaptalan.

[56] A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a keresetet a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján elutasította.

[57] A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a Fővárosi Ítéltábla a felperest, hogy fizesse meg az alperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3)-(5) bekezdései alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló együttes első- és másodfokú perköltséget. A perköltség összegének megállapításánál az ítéltábla figyelembe vette a per időtartamát, a jogi képviselő által kifejtett tevékenységet, továbbá azt, hogy az adott ügyben a pertárgy értéke nem meghatározható.

[58] A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 36.000 forint kereseti és a 48.000 forint fellebbezési illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2021. november 10.

dr. Vuleta Csaba s.k.
a tanács elnöke

dr. Mizerák Judit s.k.
előadó bíró

dr. Rápolti Barbara s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
(Varga Beatrix)